

J. Maur

Posudek na diplomovou práci Jiřího Nováka České poddanské vsi města Kašperské Hory - dějiny, vývoj, problémy. Damíč. Nezdice, Ostružno, Pohorsko. FF UK Praha, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin, Praha 2010.

Jiří Novák podává ve své diplomní práci vybrané momenty z dějin čtyř odlehlých pošumavských vsí z česko-německého jazykového pomezí. Jak sám autor říká v úvodu, chce „z historie vypíchnout zajímavé okamžiky a momenty, které byly dosud opomíjeny“, a volí proto při interpretaci jednotlivých pramenů „vždy jen jednu cestu“, která ho v daný moment zajímá, a ostatní nechává „otevřeně dalšímu bádání“. V podstatě se přitom soustřeďuje na čtyři problémy, na konflikty mezi poddanými a vrchnostmi, na velmi důkladný rozbor mapy žichovického panství z let 1754-1755, na dějiny jednotlivých usedlostí zmíněných čtyř vsí a na problém tzv. jmen po chalupě.

Při četbě této diplomní práce je zřejmé, že její autor k předmětu svého výzkumu při-stupoval s mimořádným osobním zaujetím a že výzkumu věnoval nemalé úsilí, důkladně pro-nikl do pramenů a nashromáždil neobyčejně bohatý materiál. Velmi zajímavá je jeho kombi-nace poznatků získaných z písemných pramenů s vlastním terénním výzkumem na místě i s využitím výsledků terénního výzkumu dalších badatelů. Na druhé straně ovšem nelze také přehlédnout, že jeho koncepce je více vlastivědná než historická, že autor věnuje mimořádné úsilí věcem, které jeho osobně zajímají a mohou nepochybně zaujmout i ostatní rodáky a obyvatele daných vsí (dějiny jednotlivých gruntů apod.), ale méně zaujme toho, kdo hledá v práci řešení některých problémů, které jsou ve středu zájmu dnešních historiků venkova. Přitom mikrohistorické soustředění k jedné vsi nebo několika menším osadám je dnes hojně voleným způsobem přístupu k dějinám, ovšem bývá realizováno poněkud jinak. Na dějinách jedné vsi se řeší obecnější problémy, sleduje se do hloubky jejich konkrétní projev v lokálním měřítku a zároveň se lokální „příběh“ zasazuje do co nejširšího kontextu, právě proto, aby nebyl jen lokální zajímavostí. Je škoda, že autor se nedal ve své diplomní práci některou z takto konci-povaných monografií více inspirovat, vynaložené úsilí by bylo přineslo podstatně více.

Jeho přístup je patrný již z rozboru literatury. Autor v něm zcela pomíjí obecněji za-měřené práce, jež vytyčují problémy, kterými se zabývá, a které by ho mohly inspirovat metodologicky, a soustřeďuje se prakticky jen k regionální literatuře vlastivědného rázu k dějinám zkoumaných obcí, kterou ovšem zvládá velmi dobře. S obecněji zaměřenou literaturou se vy-rovnává jen v jednotlivých kapitolách, a to jen někde, nejlépe v pasáži o sociálních konfliktech. Ta je i jinak v jeho práci asi nejprínosnější, vhodně doplňuje na základě rozsáhlého archivního studia starší práce a ukazuje, že i zapadlé Pošumaví bylo v raném novověku dějištěm četných drobných sporů a srážek, které by neměly být přehlíženy. Jen jeho kritika na s. 24, že není poddanské bouře dobře vnímat jen ve dvou vrcholech kolem roku 1775 a 1680, je poněkud přehnaná, právě pro českou literaturu je příznačné, že věnovala velkou pozornost i drobným lokálním konfliktům, stačí projít bibliografii Kroftových Dějin selského stavu s Janouškovými doplňky. Ostatně i pro Sušicko takovou práci vykonal VI. Holý v knize (bohužel jen rozmnoženém interním tisku) Dějiny Sušicka, Sušice 1958, který autorovi, jak se zdá, unikl.

Cenné poznatky obsahují i další kapitoly, například zajímavé postřehy o tom, jak bylo voleno pořadí jednotlivých gruntů při jejich zápisu do katastru. Zvláště cenné jsou autorovy postřehy o volbě jmen po chalupě, odlišné u selských gruntů a u chalup, o jejich významu a vývoji jejich užívání. Snad nad jednou věcí bylo ale možno se rovněž zamyslet, do jaké míry jejich užívání bylo či nebylo ovlivněno zákonnými normami o stabilizaci příjmení.. Výše uvedené výtky ovšem nechtějí popírat skutečnost, že autor pracoval na své diplomové práci se zájmem, věnoval jí velké úsilí a i věcně přinesl řadu zajímavých poznatků, které se ale poněkud ztrácejí ve stereotypních detailních výkladech. Práce je psána svěžím stylem, jen chvat při dokončování nebo spíše při prepisu se někdy projevuje překlepy, vynecháním některých slov (s. 29, 9 ř. shora), nesprávnou shodou podmětu s přísudkem (s. 36: nároky jej obtěžovali, s. 86: pozemkové knihy se snažili) nebo zkomolenou citací (Roubík: Soupis map a zaniklých osad v Čechách). Takových chyb ale není mnoho.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze 5. května 2010.

E. Maur
Prof. PhDr. Eduard Maur, CSc.